

OORLOG EINDIGT NOOIT

Beste mensen, lieve aanwezigen,

Toen ik de uitnodiging van het comité 40- 45 Hoorn kreeg om u vandaag tijdens deze herdenking te mogen toespreken, voelde ik mij vereerd en vlogen mijn gedachten alle kanten uit.

Ik wilde hier vandaag een politiek statement maken en aan u vertellen dat de haat naar bevolkingsgroepen in onze wereld nog steeds aanwezig is.

Ik wilde u streng toespreken en vertellen, dat als we kijken naar de geschiedenis door de decennia heen, er maar één conclusie mogelijk is.

Wij hebben niets geleerd en hoe verder wij door de tijd verwijderd raken van de Tweede Wereldoorlog, hoe slechter het eigenlijk wordt.

Wij herdenken vandaag deze Tweede Wereldoorlog en alle slachtoffers die daar gevallen zijn. En wetend hoeveel leed deze oorlog veroorzaakt heeft, hoe hele bevolkingsgroepen zijn vermoord, hoe hele generaties zijn verdwenen, dan zou je verwachten dat wij met elkaar over de hele wereld een collectief geweten hebben ontwikkeld om nooit meer een oorlog te willen.

En ik wilde u terecht wijzen met statements als:

De meesten van ons weten niet wat het betekent om in een land te leven waar oorlog heerst.

De meesten van ons weten niet wat de angst en de overlevingsdrang met je doen.

De meesten van ons weten niet wat het is om afgesloten te zijn van gas, water en licht en niet te weten of er nog eten is of komt in de komende maanden.

De meesten van ons weten **gelukkig** niet wat het is om te moeten vluchten voor je leven en alles achter te laten.

Geloof u mij: ik zou al mijn temperament in deze toespraak gelegd hebben en al mijn Arabische bloed laten koken, met als bewijs de huidige oorlogen om ons heen.

En ik zou in mijn gelijk staan.

Maar na die emotionele storm van gevoelens en een paar schrijfsessies verder ging ik voor een week terug naar mijn geboorteland Syrië en mijn thuisstad Damascus.

En daar, lopend door de stad herkende ik de straatjes, de winkels, de mensen en herbeleefde ik mijn mooiste herinneringen.

Het stiekem koffiedrinken met die leuke jongen, het roddelen met mijn beste vriendinnen, het spijbelen van school en het roken van mijn eerste zelf gekochte sigaret.

Het is allemaal daar.

Maar als ik op zoek ga naar de mensen die bij deze dierbare herinneringen horen, dan blijkt die leuke jongen al sinds het begin van de oorlog in Syrië vermist.

En niet alleen hij, maar bijna alle andere leuke jongens uit diezelfde buurt ook.

En van mijn vriendinnen hebben slechts een paar het gered om met hun gezin te vluchten. De anderen zijn gebleven en hebben óf een deel van hun gezin verloren door een bombardement óf zijn zelf overleden.

En van mijn eigen klas op de lagere en middelbare school en later ook van de universiteit is een deel niet meer in leven en een nog groter deel gevlucht.

En dat zijn alleen nog maar de verhalen van de mensen die ik ken.

Anderen die ik niet ken, maar in de stad spreek, vertellen een vergelijkbaar verhaal.

Voor alle **overlevenden** geldt, dat zij het gemis van de overledenen met zich mee zullen dragen, zolang zij leven.

Voor hen geldt, dat de oorlog nooit eindigt, maar altijd tastbaar zal blijven door het gemis.

Ik heb in de maanden naar deze toespraak toe ook veel gesproken met mensen hier in Hoorn over de Tweede Wereldoorlog.

En dan vooral over de periode na de oorlog.

In de geschiedenisboeken wordt de periode erna omschreven als de wederopbouwfase, aangevuld met de generatieterm babyboomers.

Er werd toen niet gesproken over de gaten en de leegtes binnen families die de oorlog heeft nagelaten, gaten en leegtes van elk familielid, vriend of kennis die deze oorlog niet hadden overleefd.

Er werd toen niet gesproken over de rouw, de schaamte, het verdriet, het ongeloof en het berouw waarmee de overlevenden worstelden.

Het werd als het ware begraven onder een dikke laag cement, waarop het huis van de wederopbouw gebouwd werd.

Pas veel later ontstond er ruimte om het ook over deze zaken te hebben.

Want voor iedereen die het trof, gold: oorlog eindigt nooit.

En juist daarom is herinneren zo belangrijk.

Juist daarom is het vertellen zo belangrijk.

En juist daarom is het bewust herdenken zo belangrijk.

Want als wij hier niet iedere jaar bij stilstaan, dan ligt vergetelheid op de loer.

Wij zijn in dit land voor een groot deel toeschouwers geworden van de nieuwe oorlogen.

Wij zien het op televisie.

En tegelijkertijd raakt het zoveel mensen hier anno nu vandaag nog steeds op die zere plek.

Namelijk dat wij allemaal weten, dat voor de generaties van nu, straks en later die oorlog niet eindigt.

Zelfs als de strijdende partijen de wapens hebben neergelegd, zelfs als de winnaar en de verliezer bepaald zijn, dan geldt voor elke familie die iemand verloren heeft, dat de oorlog nooit eindigt.

Want voor een Palestijnse moeder die haar zoon verliest of een Israëliëse moeder die haar dochter verliest, voor beiden is het gemis even groot. Voor beiden valt de pijn, het verdriet en de woede even zwaar.

Voor hen eindigt de oorlog nooit.

Ik had u beloofd om geen politiek statement te maken en u niet streng toe te spreken. Ik heb mezelf beloofd om de toespraak af te sluiten met geloof, hoop en trots.

Ik geloof in de kracht van mensen en in de kracht om ondanks alle tegenslagen toch het beste ervan te willen maken.

Ik zie deze wilskracht en flexibiliteit als ik in Syrië ben.

Ik zie deze kracht als ik met vluchtelingen en statushouders praat en ik zie wat deze kracht 79 jaar later hier in Nederland en in Hoorn heeft bereikt.

En daarom is herdenken zo belangrijk. Herdenken is het collectief herinneren aan deze kracht en doorzettingsvermogen.

De wil om weer op te staan en de schouders er onder te zetten.

Ieder van ons die hier vandaag aanwezig is, vindt dit herdenken ook belangrijk.

En dat kan zijn om stil te staan bij het verlies van dierbaren, stil te staan bij alles wat daarna kwam en stil te staan bij dit veilige en mooie land waarin wij nu leven.

Ik geloof, dat wij nog steeds gemeenschappelijke waarden hebben, dat wij bereid zijn om te investeren in de samenleving en dat wij daarbij niet alleen naar anderen kijken maar ook naar onszelf.

Ik hoop dat wij deze gemeenschappelijke waarden en wilskracht blijven behouden ook in deze moeilijke tijd.

Ik hoop, dat wij de oorlogsvluchtelingen durven te blijven opvangen, en een toekomst te bieden, omdat zij dat hard nodig hebben.

Ik hoop, dat zij kansen krijgen en pakken om actief deel uit te maken van onze samenleving.

Zodat er ooit een moment komt, dat er gezegd kan worden: oorlog eindigt wel.

Ik nader het einde van mijn toespraak

Ik heb geleerd in Nederland en in mijn carrière, dat na elke toespraak die ik gaf er een applaus volgde en dat dit applaus een vorm van respect en waardering is.

Ik weet ook, dat het absoluut niet gebruikelijk is om de 4 mei toespraak af te sluiten met een applaus.

Maar stel dat het gebruikelijk was geweest om wel te applaudiseren, dan zou ik deze toespraak als volgt hebben afgesloten.

Ik zou u gevraagd hebben om niet voor mij te klappen, maar om te klappen voor iedereen die in de Tweede Wereldoorlog slachtoffer is geworden.

Ik zou u vragen om te klappen voor iedereen die in andere oorlogen slachtoffer is geworden.

Ik zou u vragen om te klappen voor iedereen die het overleefd heeft en iedere dag het gemis van een dierbare heeft gevoeld.

Ik zou u vragen om te klappen voor alle generaties daarna die deelgenoot zijn geweest in dit gemis.

En ten slotte zou ik u gevraagd hebben om te klappen voor elkaar, want u bent hier vandaag als teken van saamhorigheid en gemeenschappelijkheid.

Maar het applaudisseren doen wij niet.

In plaats daarvan zijn wij gezamenlijk elk jaar op 4 mei twee minuten stil en vertellen wij de herinneringen door.

Daar ben ik trots op.

Dank u wel.

4 mei 2024, Kholoud Al Mobayed